

رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی: نقش کیفیت حسابداری

احمد اسدی^۱، نادر نقش بندی^۲، منصوره سادات غفاری^۳

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان-قوچان ایران (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان-قوچان ایران

^۳ حسابرس اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی و چنین نقش کیفیت حسابداری بر رابطه فوق در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ است. با استفاده از روش حذف سیستماتیک در مجموع ۱۵۰ شرکت (۱۰۵۰ سال - شرکت) جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش بعنوان نمونه انتخاب شد. در این پژوهش از رگرسیون چندمتغیره و نرم افزار ایویوز ۱۰ جهت پیاده سازی و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. نتایج این پژوهش نتایج نشان می دهد که نتایج نشان می دهد که بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی رابطه معناداری وجود دارد. کیفیت حسابداری رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی را تعدیل می کند.

واژه های کلیدی: اطمینان بیش از حد مدیران، خوانایی گزارش های مالی، کیفیت حسابداری، دوره تصدی حسابداری.

مقدمه:

مدیریت یکی از مهم ترین عوامل شرکت است و به عنوان عوامل پنهان و غیر فیزیکی تولید نقش مستقیم و مهم در استفاده کارآمد از منابع ایفا می کند. زندگی و بقا، اهداف سازمانی و افزایش بهره‌وری از سازمان و ... همه مسئولیت‌های عمده‌ای از سیستم مدیریت است. در یک کلام، مدیریت نقش کلیدی در سازمان است. تمایلات شخصی، سلیقه‌ای و احساسات مدیران می‌توانند سیاست‌ها و روش‌های انتخاب در سازمان را تحت تأثیر قرار دهد. یکی از عوامل مهمی که رفتار مدیران را تحت تأثیر قرار می‌دهد مشکل بیش اطمینانی یا اعتماد بیش از حد است. بیش اطمینانی یک ویژگی شخصی است که می‌تواند به عنوان رفتار اریب و باورهای مثبت در رابطه با هر جنبه‌ای از نتایج تحت شرایط عدم اطمینان تعریف شود. در این مورد، برآورد اغراق آمیز است (اسکالا، ۲۰۰۸). بیش اطمینانی باعث برآورد بیش از حد دانش و مهارت‌ها و بی‌اهمیت جلوه دادن خطرات می‌شود. همچنین منجر به این احساس می‌شود که می‌توان مسائل و حوادث را کنترل کرد در حالی که به واقع چنین نیست. بیش اطمینانی مدیران به احتمال زیاد به دست بالا گرفتن بازده سرمایه‌های آتی است، از این رو بیش اطمینانی مدیران بیشتر به دست بالا گرفتن شدت شوک جریان نقدی مثبت آتی از پروژه‌های در حال اجرا منجر شده به طوری که باعث دست کم گرفتن شوک‌های منفی ناشی از جریان نقدی آتی می‌شود (احمد^۴ و دوئلمن^۵، ۲۰۱۳). بیش اطمینانی مدیران باعث ادامه درازمدت فعالیت شرکت آن‌ها شده و آن‌ها را به کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری، خوش بین می‌کند؛ بنابراین بیش اطمینانی مدیران به احتمال زیاد منجر به دست کم گرفتن هزینه خواهد شد. این اعتماد به نفس کاذب مدیریتی در پیش‌بینی هزینه‌ها و فروش اعمال می‌شود در این صورت، تصمیم‌گیری مدیران که توسط حرکات و انگیزه‌شان منجر می‌شود می‌تواند تأثیری بر حفظ حیات، موفقیت و شکست شرکت و در یک کلمه، عملکرد شرکت و ارزش شرکت داشته باشد. یکی از ریشه‌های وقوع بیش اطمینانی و اصلاح نشدن آن در نتیجه یادگیری، پدیده فرافکنی است. پس از تجربه شکست، فرد عامل آن را به دیگران نسبت می‌دهد تا کماکان با اعتماد به نفس راهش را ادامه دهد که همین موضوع به بیش اطمینانی دامن می‌زند. علت وجودی بیش اطمینانی آرامشی است که افراد از آن به دست می‌آورند. حتی پدیده فرافکنی نیز این است که فرد خود را تبرئه می‌کند تا از عذاب وجدان یا احساس ضرر به علل درونی خلاصی یابد در عین حال افراد موفقیت‌ها را به خود نسبت می‌دهند که این تمایل، بیش اطمینانی را افزایش می‌دهد. ضمناً افراد به دنبال اثبات خود به دیگران نیز هستند تا تحسین آن‌ها را نسبت به خود جلب کنند، بنابراین گاهی در مورد موفقیت‌های قبلی خود در صحبت با دیگران اغراق می‌کنند و این خود از نظر درونی بر آن‌ها اثر گذاشته موجب تشدید پدیده بیش اطمینانی می‌شود. به عبارت دیگر در بیان اغراق آمیز موفقیت‌ها، خود فرد بیش از دیگران تحت تأثیر سخنان خود قرار می‌گیرد (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۹۴). خوانایی و قابل فهم بودن گزارش‌های حسابداری یکی از موضوعاتی است، که اخیراً مورد توجه محققان حسابداری قرار گرفته است. عده‌ای از محققان معتقدند که شرکت‌ها با عملکرد بهتر، گزارش‌های قابل فهم و خواناتری را ارائه می‌دهند. خوانایی و قابل فهم بودن گزارش‌های حسابداری یکی از موضوعاتی است که توجه حسابداران را به خود جلب کرده است. خوانایی نشان دهنده میزان سهولت خواندن و فهمیدن نوشته‌ها است. یک متن خوانا متنی است که خواننده آن بتواند به صورت روان آن را بخواند و به آسانی مفهوم آن را درک کند. اطلاعات زمانی قابلیت استفاده دارد که استفاده کنندگان از آنها بتوانند به شیوه‌ای مطلوب آن را بفهمند به بیان دیگر تا زمانی که اطلاعات خاصی فهمیده نشود توانایی استفاده از آن وجود ندارد. بنابراین میزان خوانایی در فهم و درک گزارش‌های مالی تأثیر بسیاری دارد. هرچه قدر اطلاعات خواناتر باشند درک و فهمیدن آن راحتتر خواهد شد. افشای شرکت معمولاً شامل سه عنصر است: محتوا (چه)، زمان بندی (هنگامیکه) و ارائه (چگونه)، که سودمندی آن بستگی به خوانایی و قابل فهم بودن دارد. این مطالعه بررسی می‌کند که آیا بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش

^۳ Skala^۴ Ahmed^۵ Duellman

های مالی رابطه معناداری وجود دارد یا خیر. همچنین آیا کیفیت حسابرسی بر رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی تاثیر می گذارد یا خیر؟

مبانی نظری و پیشینه تحقیق:

واژه خوانا بودن، به معنای روش تخمینی احتمال موفقیت خواننده در خواندن و درک یک متن یا نوشته است. وسیله ارتباط جمعی که تلاش دارد به پرشمارترین مخاطب دست یابد، باید به نوشتار و اشکال دیگر متعهد باشد به گونه ای که درک آنها آسان باشد. سرمقاله روزنامه ممکن است مهم ترین اظهار نظر جهان باشد، اما اگر به گونه ای تدوین گردد که برای فهم آن تحصیلات دانشگاهی مورد نیاز باشد، تاثیری در ذهن ۸۰ درصد مردم نخواهد داشت. همین مسئله در تبلیغ مجلات، گزارش های خبری، مقاله ها، پیامهای صوتی و تصویری رادیو و تلویزیون نیز صادق است. بنابراین، شناخت عواملی که درک نوشته ای را دشوار یا ساده میکند و اندازه گیری دشواری درک نوشته ها، از مسائل مهمی است که بخشی از پژوهش های تحلیل محتوایی به آن پاسخ میدهد. سنجش خوانایی درحوزه های مختلف، از جمله ارزشیابی کتابهای درسی، تحلیل ارتباطات جمعی و گروهی، روزنامه ها و خبرگزاری ها، داستان ها، اخبار رادیو و تلویزیون، آگهی های تجاری، گزارش های سالیانه شرکت ها، موافقت نامه ها و اسناد، بیمه نامه ها، سطح سواد و سطح درک و فهم فراگیران کاربرد دارد. خوانایی نشان دهنده میزان سهولت خواندن و فهمیدن نوشته ها است. یک متن خوانا متنی است که خواننده آن بتواند به صورت روان آن را بخواند و به آسانی مفهوم آن را درک کند. اطلاعات زمانی قابلیت استفاده دارد که استفاده کنندگان از آن ها بتوانند به شیوه ای مطلوب آن را بفهمند به بیان دیگر تا زمانی که اطلاعات خاصی فهمیده نشود توانایی استفاده از آن وجود ندارد. بنابراین میزان خوانایی در فهم و درک گزارشهای مالی تاثیر بسیاری دارد. هرچه قدر اطلاعات خواناتر باشند درک و فهمیدن آن راحتتر خواهد شد. افشای شرکت معمولا شامل سه عنصر است: محتوا (چه)، زمان بندی (هنگامیکه) و ارائه (چگونه)، که سودمندی آن بستگی به خوانایی و قابل فهم بودن دارد. هدف از خوانایی عمدتا اطلاعات پخش شده در بازارهای مالی در دسترس و قابل درک است، همچنین با هدف بهبود دسترسی به اطلاعات مالی برای "شخص غیر حرفه ای" نیز انجام شده است. عدهای از محققان معتقدند که شرکتها با عملکرد بهتر، گزارشهای قابل فهم و خواناتری را ارائه میدهند (آیمن و همکاران، ۲۰۱۶).

شاخص تعیین سطح خوانایی فلش این شاخص در سال ۱۹۴۸ به منظور تعیین سطح سادگی یا دشواری و ضریب سادگی مطالب درسی توسط رادلف اف فلش ارائه گردید این فرمول، بر اساس دو عامل زبانی، یعنی طول متوسط جمله و تعداد هجاها طراحی شده است. فرایند و مراحل ارزیابی و تعیین سطح خوانایی یعنی درجه سادگی مطالب درسی، به ترتیب زیر میباشد:

۱. انتخاب سه نمونه یک صد کلمه ای از بخش های ابتدایی، وسطی و انتهایی کتاب درسی به صورت تصادفی

۲. تعیین طول کلمات از طریق شمارش تعداد سیلابها در کلمه های انتخاب شده؛

۳. شمارش تعداد جملات موجود در یک صد کلمه اول، دوم و سوم؛

۴. تعیین طول متوسط جملات از طریق تقسیم تعداد کلمات به تعداد جملات کامل هر متن یک صد کلمه ای؛

۵. محاسبه میانگین طول کلمات و میانگین طول متوسط جملات سه متن یک صد کلمه ای؛

۶. ضرب میانگین طول کلمات (تعداد هجاها) در عدد ثابت ۰.۸۴۶؛

۷. کسر کردن حاصل ضرب بند ۶ از عدد ثابت ۲۰۶.۸۳۵؛

۸. ضرب کردن متوسط طول جملات در عدد ۱.۰۱۵؛

۹. کم کردن حاصل ضرب از باقی مانده محاسبات بند ۷؛

۱۰. عدد به دست آمده را در جدول شماره ۱ قرار داده و درجه سادگی یا دشواری کتاب را تعیین میکنیم

جدول (۱-۲) دشواری/ سادگی نوشته های فلش

توصیف سبک	تعداد کلمات در هر جمله	معدل تمام هجاها در یکصد کلمه	درجه سادگی نوشته	تخمین خوانایی برحسب درجات آموزشی رسمی
بسیار ساده	کمتر از ۱۹	کمتر از ۱۲۴	۹۰-۱۰۰	پنجم
ساده	۱۱	۱۳۱	۸۰-۹۰	ششم
قدری ساده	۱۴	۱۳۹	۷۰-۸۰	هفتم
معمولی	۱۷	۱۴۷	۶۰-۷۰	هشتم تا نهم
قدری دشوار	۲۱	۱۵۵	۵۰-۶۰	دهم تا یازدهم
دشوار	۲۵	۱۶۷	۳۰-۵۰	اوایل دانشگاه
بسیار دشوار	۲۹ و بیشتر	۹۲ یا بیشتر	۰-۳۰	اواخر دانشگاه

بیش اطمینانی یکی از مهم ترین ویژگی های شخصیتی مدیران است که بر ریسک پذیری تأثیر می گذارد. بیش اطمینانی مدیران می تواند بر ارزیابی ریسک گزارشگری مالی حسابرسان اثرگذار باشد؛ چراکه مدیران بیش اطمینان، احتمال و تأثیر رویدادهای مطلوب را بر جریان های نقدی شرکت بیشتر از واقعیت تخمین می زنند و احتمال و تأثیر رویدادهای منفی را کمتر از واقعیت ارزیابی می کنند. یکی از ریشه های وقوع بیش اطمینانی و اصلاح نشدن آن در نتیجه یادگیری این است که افراد مسئولیت موفقیت های خود را به عهده می گیرند و مسئولیت شکست را به دیگران نسبت می دهند (مشایخ و بهزاد پور، ۲۰۱۵). بومن^۴ (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی بیش اطمینانی مدیریت و هموارسازی سود پرداخت. وی از تصمیمات سرمایه گذاری مدیران و اعمال اختیار خرید سهام به عنوان معیارهای بیش اطمینانی استفاده نمود. یافته های پژوهش نشان داد بین بیش اطمینانی مدیران و هموارسازی سود رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، مدیران بیش اطمینان نسبت به سایر مدیران بیشتر اقدام به هموارسازی سود می کنند. نتایج پژوهش (مشایخ و بهزاد پور ۱۳۹۳) نشان داد که بین بیش اطمینانی مدیران و تقسیم سود شرکت ارتباط منفی معناداری وجود دارد؛ به گونه ای که مدیران بیش اطمینان تقسیم سود کمتری دارند. علاوه بر این یافته های پژوهش آنان نشان داد، جدا از اینکه مدیر بیش اطمینان باشد یا منطقی، مدیر شرکت با فرصت های رشد بالاتر سود تقسیمی کمتری پرداخت می کند. در پژوهشی رامشه و ملانظری (۲۰۱۴) به بررسی ارتباط بین بیش اطمینانی و محافظه کاری حسابداری پرداختند. نتایج پژوهش نشان می داد بین محافظه کاری شرطی و غیرشرطی با بیش اطمینانی مدیریت رابطه ای منفی و معنادار وجود دارد. به علاوه یافته های پژوهش آنان نشان داد که نظارت خارجی اثر منفی بیش اطمینانی بر محافظه کاری شرطی را کاهش داده، اما اثر مشابه در مورد محافظه کاری غیرشرطی نخواهد داشت. از سویی ارتباط مستقیم بین افزایش خطر تحریف صورت های مالی و بیش اطمینانی مدیران تأیید کرده اند و از سویی دیگر شواهد زیادی ندارند که نشان دهند ویژگی های تبیین کننده بیش اطمینانی مدیران با افزایش ریسک حسابرسی ارتباط دارد. اگر حسابرسان از ویژگی شخصیتی مدیران آگاه شوند، می توان انتظار داشت که آن را عامل ریسکی در برنامه ریزی حسابرسی بدانند و در کانون توجه قرار دهند و به دلیل تلاش های بیشتر برای کاهش خطر عدم کشف، حق الزحمه بیشتری مطالبه کنند. از این رو این پیامد را می توان اثر و پیامد

^۴Bouwman

ریسک گزارشگری مالی محسوب کرد. از دیدگاه نظری، فرضیه سلسله مراتب بالاتر (همبرینگ^۵ و مېسون^۶؛ ۱۹۸۴) بیان می کند خصوصیات مدیران ارشد، سبک تصمیم گیری آنان را تحت تأثیر قرار می دهد. یکی از این ویژگی های جالب مدیریتی، اطمینان بیش از حد است. روان شناسان به این نتیجه رسیده اند افرادی که اطمینان بیش از حد دارند، امکان موفقیت خود را بیش از حد ارزیابی می کنند، موفقیتشان را مدیون توانایی های خود می دانند و نقش شانس و عوامل خارجی را در این امر کمتر از حد ارزیابی می کنند (وان^۷ و همکاران، ۲۰۰۷).

اطمینان بیش از حد ویژگی شخصی است که می تواند به صورت داشتن اعتقادهای غیرواقعی (مثبت) در رابطه با هریک از جنبه های پیشامد در وضعیت بی اطمینانی تعریف شود، در این صورت در برآورد میانگین اغراق خواهد شد (اسکالا^۸؛ ۲۰۰۸). چایز^۹ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان اطمینان بیش از حد مدیریتی و اجتناب مالیاتی به بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی تأثیر مثبت معناداری می گذارد. اطمینان بیش از حد مدیریتی، نرخ مؤثر مالیات نقدی را ۱٫۵ درصد می افزاید.

چن^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۰) سطح اجتناب مالیاتی شرکت های خانوادگی و غیر خانوادگی را با یکدیگر مقایسه کردند و به این نتیجه دست یافتند که شرکت های خانوادگی نسبت به رقبای خانوادگی، از پرداخت مالیات کمتر اجتناب می کنند. در این شرکت ها تضاد نمایندگی منحصربه فردی میان سهامداران عمده و خرد شکل می گیرد. هزینه نمایندگی از آنجا ناشی می شود که مالیات یکی از هزینه های مهم شرکت و سهامداران شمرده می شود و معمولاً انتظار می رود سهامداران اجتناب مالیاتی را ترجیح دهند، اما نتایج پژوهش مؤید آن است که مالکان خانوادگی بیشتر از دیگران نگران جریمه های بالقوه و لطمه به خوش نامی و اعتبار از ممیزی دولت هستند و انگیز کمتری برای اجتناب مالیاتی دارند.

پیرمادی و همکاران (۲۰۱۳) بیش اطمینانی مدیران باعث ادامه درازمدت فعالیت شرکت آن ها شده و آن ها را به کاهش هزینه های سرمایه گذاری، خوش بین می کند؛ بنابراین بیش اطمینانی مدیران به احتمال زیاد منجر به دست کم گرفتن هزینه خواهد شد. این اعتماد به نفس کاذب مدیریتی در پیش بینی هزینه ها و فروش اعمال می شود. رول^{۱۱} (۱۹۸۶) معتقد است که دلیل درگیر شدن مدیران در فعالیت های ادغام تحصیل نابودکننده ارزش شرکت، اعتماد بیش از حد مدیریتی است. اختلال در فعالیت های سرمایه گذاری، تأمین مالی سیاست های حسابداری می تواند هزینه بر باشد. از سوی دیگر، اعتماد بیش از حد مدیریتی می تواند تحت شرایطی منجر به ایجاد منافع برای شرکت گردد. برای مثال، انگیزه ریسک پذیری به وسیله مدیران دارای اعتماد بیش از حد نسبت به سایر مدیران دارای هزینه کمتری است.

در ادبیات موضوعی تاکنون معیارهای متفاوتی برای اندازه گیری بیش اطمینانی ارائه شده است. یکی از این معیارها، تصمیمات مدیران در خصوص اعمال اختیارترید سهام آن ها است؛ مدیران ریسک گریز تمایل دارند اختیار خرید سهام را زودتر اعمال کنند، اما مدیرانی

Hambrick

^۵Mason^۶Wan

Skala

^۹Chyz^{۱۰}Chen^{۱۱}Roll

که به صورت داوطلبانه اختیارهای ارزشمند خود را به مدت طولانی تری حفظ می کنند، احتمالاً نسبت به توانایی های خود و چشم انداز شرکت بیش اطمینان هستند (احمد و دولمن، ۲۰۱۳).

معیار دیگر بیش اطمینانی، خالص خرید سهام شرکت توسط مدیر است؛ مدیران بیش اطمینان نسبت به سایر مدیران، سهام شرکت خود را بیشتر می خرند. شهرت رسانه ای و پاداش نسبی مدیران معیار دیگری است که برای سنجش بیش اطمینانی مورد استفاده قرار گرفته است. انتظار بر این است مدیرانی که ارزیابی عملکرد بالایی دارند، پاداش زیادی دریافت می کنند و شهرت رسانه ای خوبی دارند، تمایل بیشتری به بیش اطمینانی داشته باشند. معیارهای دیگری که در ادبیات موضوعی برای سنجش بیش اطمینانی معرفی شده است، شامل سوگیری در پیش بینی سود مدیران (تفاوت بین سود پیش بینی شده و سود واقعی) و تصمیمات سرمایه گذاری شرکت است. بیش اطمینانی یا اعتماد بیش از حد به خود در بیان کلی می تواند به عنوان یک اعتقاد بی اساس در مورد توانایی های شناختی، قضاوت ها و استدلال شهودی فرد خلاصه شود. مفهوم بیش اطمینانی در مجموعه وسیعی از بررسی ها و آزمایش های روانشناسان از نوع شناختی بررسی شده است که نشان می دهد افراد هم در مورد توانایی های خود در پیش بینی و هم در مورد دقت اطلاعاتی که در اختیار آنان قرار می گیرد، برآوردی بیش از اندازه دارند. همچنین در تخمین احتمالات، عملکردی ضعیف دارند و رویدادهایی را که حتمی می دانند، غالباً دارای احتمال وقوع بسیار کمتر از صد در صد است. به طور خلاصه می توان گفت که افراد خود را از آنچه واقعاً هستند، باهوش تر می پندارند و بر این باورند که اطلاعات بهتری نیز در اختیار دارند. به عنوان مثال، برای تصمیم سرمایه گذاری در یک شرکت خاص، اغلب انتظار زیان را نادیده می گیرند و بعداً در صورتی که شرکت عملکرد ضعیفی داشته باشد، احساس تعجب یا نارضایتی می کنند.

از آنجا که کیفیت حسابرسی قبل از انجام حسابرسی ویا حین آن قابلیت مشاهده ندارد نیاز به متغیرهایی است تا بر اساس آن بتوان کیفیت واقعی حسابرسی را ارزیابی کرد. کیفیت حسابرسی، یکی از موضوعات بااهمیت در حوزه حسابرسی و بازار سرمایه است. به منظور شناخت مفاهیم و ابعاد مختلف کیفیت حسابرسی، مطالعات گوناگونی توسط محققان انجام شده است تا رابطه بین کیفیت حسابرسی و متغیرهای دیگر کشف شود. به هر حال از آنجا که کیفیت حسابرسی در عمل به سختی قابل مشاهده است، تحقیقات در این زمینه همواره با مشکلات زیادی روبرو بوده است. هدف این پژوهش مرور ادبیات و مبانی نظری مرتبط با کیفیت حسابرسی با اشاره به برخی تحقیقات انجام شده است.

در ادبیات حسابرسی تعاریف متفاوتی از کیفیت حسابرسی ارائه شده است. برخی از افراد حرفه ای کیفیت حسابرسی را به عنوان میزان انطباق حسابرسی با استاندارد های حسابرسی تعریف کرده اند. برعکس بسیاری از محققین حسابداری ابعاد گوناگونی برای کیفیت حسابرس قائل هستند این ابعاد اغلب به تعاریفی کاملاً متفاوت منجر میشود.

متداولترین تعریف از کیفیت حسابرسی از نگاه محققان حسابداری عبارت است از:

(۱) ارزیابی بازار از احتمال اینکه صورت های مالی حاوی تحریف با اهمیت باشد و حسابرسان توانسته باشند آن را کشف کرده باشند.

(۲) احتمال آنکه حسابرسی در مورد صورت های مالی حاوی تحریف با اهمیت، گزارش مقبول صادر نکند.

(۳) صحت اطلاعات گزارش شده توسط حسابرسی، این تعاریف شامل ابعاد گوناگونی از استقلال و شایستگی واقعی و همچنین برداشت از استقلال و شایستگی حسابرسان است. اگرچه برداشت از کیفیت حسابرسی با کیفیت واقعی حسابرسی مرتبط است لذا معنای یکسانی ندارند. بدین لحاظ برای حفظ تمایز آن از واژگان (نظارت حسابرسی) و ((شهرت حسابرسی)) به ترتیب برای توصیف (کیفیت واقعی حسابرسی) و (برداشت از کیفیت حسابرسی) استفاده میشود. نظارت حسابرس، کیفیت اطلاعات صورت های مالی را تحت تاثیر قرار می دهد. هر چه توان نظارتی حسابرس بالاتر باشد، گزارش های مالی ارائه کننده وضعیت اقتصادی صاحب کار از کیفیت بالاتری

برخوردار است. حسابرسی میتواند یکی از راه های جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد شرکت هایی که صورت های مالی حسابرسی شده ارائه می کنند دارای محتوای اطلاعاتی و سود با کیفیت بیشتری هستند (احمدپور و همکاران، ۱۳۸۹).

یکی از شاخص های اندازه گیری مراقبت حرفه ای حسابرس و توانایی نظارت آن، دوره تصدی حسابرس است. هرچه دوره تصدی حسابرس بیشتر باشد، شناخت او از صاحبکار و تخصص اودر آن صنعت خاص بالا رفته و موجب افزایش کیفیت حسابرسی خواهد شد (حساس یگانه و آذین فر، ۱۳۸۹).

پیشینه تحقیق:

میرجعفری و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی ارتباط بین تغییرات سود با خوانایی گزارش سالانه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. به منظور دستیابی به این هدف یک فرضیه تدوین شده و جهت آزمون این فرضیه، نمونه ای از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال های ۱۳۹۱-۱۳۹۵ انتخاب گردید. یافته های پژوهش حاضر، حاکی از آن است که بین تغییرات سود و خوانایی گزارش سالانه، رابطه ی معنادار وجود دارد.

بهاروندی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی ارتباط بین هزینه های نمایندگی و خوانایی گزارشگری مالی با تاکید بر نقش حسابرسان در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. برای آزمون فرضیه ها از تکنیک رگرسیون چند متغیره به روش داده های تابلویی استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد بین هزینه نمایندگی و خوانایی گزارشگری مالی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. همچنین نوع حسابرسی بر ارتباط بین هزینه نمایندگی و خوانایی گزارشگری مالی تاثیر ندارد.

صفری گرایی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه" به بررسی تأثیر مدیریت سود بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت ها می پردازد. یافته های پژوهش حاکی از وجود رابطه منفی بین مدیریت سود با خوانایی گزارشگری مالی شرکتها و به بیان دیگر، تأیید رویکرد مدیریت سود فرصت طلبانه است.

عرب صالحی و هاشمی (۱۳۹۴) با بررسی ۷۶ شرکت پذیرفته شده در بهابازار اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۲ نشان دادند که اثر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی، مثبت و معنادار است. به بیان دیگر، اطمینان بیش از حد به مدیران ارشد سبب افزایش اجتناب مالیاتی در فرایند گزارشگری مالی می شود.

لو و همکاران (۲۰۱۸) ارتباط بین خوانایی گزارش سالیانه و هزینه های نمایندگی را بررسی کردند که در آن خوانایی با طول یا اندازه متن گزارش است. آنها دریافتند که شرکت هایی که با قابلیت خوانایی گزارش سالانه، هزینه های نمایندگی را پایین می آورد و ارتباط منفی بین قابلیت خوانایی و هزینه های نمایندگی در شرکت هایی با کیفیت بالاتر حسابرسی خارجی، کیفیت کنترل داخلی یا پوشش تحلیلگر برجسته تر است.

جینستی و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی ارتباط بین مشارکت زنان هیئت مدیره و خوانایی گزارش سالانه پرداختند. با استفاده از جمع آوری داده ها از یک "بازار شبکه ای" در ایتالیا شامل ۴۳۵ گزارش سالانه و یک تحلیل رگرسیون برای بررسی اینکه آیا مشارکت زنان هیئت مدیره بر خوانایی گزارش سالانه تأثیر می گذارد، استفاده کردند. مشارکت زنان هیئت مدیره تأثیر مثبتی بر خوانایی افشای در شرکت هایی با روابط هیئت مدیره کوچک دارد، اما اثر متضاد در شرکت هایی با روابط هیئت مدیره بزرگ دارد.

بای و هو^۲(۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان "تاثیر خوانایی گزارش مالی بر همزمانی بازده سهام" در کشور چین و با استفاده از شاخص فوگ و بکار بردن رگرسیون خطی چند متغیره به بررسی تاثیر خوانایی گزارش مالی بر همزمانی بازده سهام پرداختند. نشان دادند که خوانایی صورت های مالی تاثیر معناداری بر همزمانی بازده سهام دارد.

هو و همکاران^۳(۲۰۱۷) در پژوهشی با "عنوان خوانایی گزارش سالیانه به شرکت کنندگان در بازار سوآپ نکول سهام" بررسی کردند که خوانایی گزارش سالیانه به شرکت کنندگان در بازار سوآپ نکول سهام اهمیت می دهد یا خیر، و چگونه بر ارزیابی آنها بر ریسک اعتباری شرکت تاثیر می گذارد، که توسط انتشار سوآپ نکول اعتباری اندازه گیری می شود. آنها دریافتند که گزارش های سالانه ای کمتر قابل خواندن باشد، سوآپ نکول اعتباری را بالاتر می برد. علاوه بر این، تاثیر قابلیت خوانایی در گسترش سوآپ نکول اعتباری بیشتر بر شرکت هایی با عدم تقارن اطلاعاتی و رتبه بندی سرمایه گذاری تمرکز دارد. به نظر میرسد که اعتبار دهندگان با ریسک بالاتر از سوآپ نکول اعتباری در برابر بدهی مواجه میشوند، اگر شرکتهای گزارشهای سالانه ای با خوانایی کمتر داشته باشند.

روش شناسی تحقیق:

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است. از نظر زمانی مقطعی است. ارتباط بین متغیر ها از نوع توصیفی-همبستگی است و در آن از مدل رگرسیون برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های مطرح شده استفاده میشود. به منظور گردآوری داده ها، از صورتهای مالی شرکت ها شامل صورت سود و زیان شرکت و از صورت های مالی تاریخی به کمک نرم افزار ره آورد نوین و بانک اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار (کدال) و پایگاه های اینترنتی بورس گردآوری خواهد شد. به منظور گردآوری داده های بخش تئوریک و ادبیات موضوع تحقیق، از روش کتابخانه ای (با سود بردن از ابزارهایی همچون کتابها، مقالات، پایان نامه ها و متون دیجیتالی) استفاده می شود. آزمون فرضیه ها با روش رگرسیون چند متغیره (با استفاده از نرم افزار ایویوز^۴) صورت خواهد گرفت.

مدل آزمون فرضیه های تحقیق:

در این پژوهش برای بررسی فرضیه ها از مدل های زیر استفاده خواهد شد:

مدل آزمون فرضیه ۱

$$FOG = \beta_0 + \beta_1 Overconf_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 MTB_{i,t} + \beta_5 ROA_{i,t} + \beta_6 tenure_{i,t} + \beta_7 LI_{i,t} + \beta_8 LOSS_{i,t} + \beta_9 volatility_{i,t} + \beta_{10} Change_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آزمون فرضیه ۲

$$ACFE = \beta_0 + \beta_1 Overconf_{i,t} + \beta_2 AQ_{i,t} + \beta_3 Overconf_{i,t} * AQ_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 MTB_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \beta_8 tenure_{i,t} + \beta_9 LI_{i,t} + \beta_{10} LOSS_{i,t} + \beta_{11} volatility_{i,t} + \beta_{12} Change_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

نحوه محاسبه و گردآوری داده ها در مدل:

^۱Bai & Hu

^۲Views

متغیر وابسته:

خوانایی گزارشگری مالی (FOG): متغیر مستقل پژوهش حاضر، خوانایی گزارشگری مالی است که برای اندازه گیری آن مطابق با پژوهش آجینا^{۱۵} و همکاران (۲۰۱۶) از شاخص زیر که روایی و اعتبار آن برای سنجش خوانایی متون فارسی توسط برخی محققان داخلی نظیر دیانی (۱۳۷۹) مورد تأیید قرار گرفت، استفاده شده است. شاخص خوانایی گزارشگری مالی، شاخص فوگ (FOGIND) است که تابعی از دو متغیر طول جمله (بر حسب کلمات) و کلمات پیچیده (تعریف شده به صورت تعداد کلمات با سه یا چند بخش) است که به صورت زیر محاسبه می شود:

شاخص فوگ = (میانگین تعداد کلمات در هر جمله + درصد کلمات پیچیده) * ۰,۴

فرایند و نحوه تعیین سطح خوانایی گزارش های مالی در شاخص فوق به ترتیب زیر است:

۱. انتخاب یک نمونه یک صد کلمه ای از ابتدا، یک نمونه یک صد کلمه از وسط، و یک نمونه یک صد کلمه ای از اواخر گزارش به صورت تصادفی.

۲. شمارش تعداد جملات هر یک از نمونه ها.

۳. مشخص کردن متوسط طول جملات از طریق تقسیم تعداد کلمات به تعداد جملات کامل هر نمونه یک صد کلمه ای؛

۴. شمارش تعداد کلمات سه هجایی و بیش از سه هجایی موجود (کلمات پیچیده) در هر کدام از متون یک صد کلمه ای؛

۵. جمع کردن تعداد کلمات پیچیده با تعداد متوسط کلمات در جملات

۶. ضرب کردن حاصل جمع تعداد کلمات دشوار و متوسط کلمات در جملات با عدد ثابت ۰,۴

۷. انجام محاسبات بندهای ۴، ۵، ۶، برای دو نمونه یک صد کلمه ای دیگر؛

۸. محاسبه میانگین نتایج هر سه نمونه از طریق جمع کردن و تقسیم به تعداد .

رابطه بین شاخص فوگ و سطح خوانایی بدین شرح است که: $FOG > 18$ یعنی متن قابل خواندن نبوده و بسیار پیچیده است؛ ۱۴-۱۸ (متن سخت)؛ ۱۲-۱۴ (متن مناسب)؛ ۱۰-۱۲ (متن قابل قبول)؛ ۸-۱۰ (متن آسان) است.

متغیر مستقل:

اطمینان بیش از حد مدیران (Overconf): سرمایه گذاری بیش از حد در مخارج سرمایه ای می تواند نشانه ای از بیش اعتمادی مدیران باشد. جهت اندازه گیری این متغیر از مخارج سرمایه ای، میانه گرفته و برای مقادیر بزرگتر از میانه که بیانگر بیش اطمینانی است عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می شود.

متغیر تعدیل کننده:

کیفیت حسابرسی (AQ): در صورتی که حسابرس سازمان حسابرسی باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ را میگیرد.

متغیرهای کنترلی:

اندازه شرکت (SIZE): برای محاسبه اندازه شرکت از طریق لگاریتم طبیعی جمع کل فروش شرکت استفاده می شود.

^{۱۵} Financial report readability

^{۱۶} Ajina

^{۱۷} Overconfident

^{۱۸} Audit Quality

^{۱۹} Firm Size

اهرم مالی (LEV): نسبت بدهی ها به دارایی ها معرف اهرم مالی شرکت بوده و نشان دهنده میزان تأمین مالی بلند مدت برون شرکتی واحد تجاری است. در این مطالعه، این نسبت از طریق تقسیم بدهی ها به مجموع کل دارایی ها بدست می آید.

نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (MTB): نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری از تقسیم حاصلضرب قیمت پایانی سهام در تعداد سهام منتشر شده و در دست سهامداران به ارزش دفتری جمع کل حقوق صاحبان سهام شرکت بدست می آید.

سودآوری (ROA): بازده دارایی ها حاصل تقسیم سود خالص به کل دارایی های است

دوره تصدی مدیرعامل (tenure): تعداد سالهایی در یک شرکت که مدیر عامل منصوب شده است.

نقدینگی (LI): برابر است با نسبت دارایی های جاری به بدهی های جاری.

ضرر وزیان شرکت (LOSS): اگر شرکت در سال قبل ضرر و زیان داشته عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ را می گیرد.

نوسانات قیمت سهام (volatility): برای اندازه گیری نوسانات قیمت سهام از تفاضل قیمت سهام در سال جاری با قیمت سهام در سال قبل تقسیم بر قیمت سهام در سال قبل استفاده می شود.

تغییر حسابرس (Change): اگر حسابرس شرکت در سال t تغییر کند برابر ۱ و در غیر این صورت برابر ۰ است.

دوره تصدی حسابرس (Tenure): برابر تعداد سالهای متوالی است که شرکت حسابرس خود را حفظ کرده است.

جامعه و نمونه آماری:

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران میباشد. در این پژوهش برای این که نمونه آماری یک نماینده مناسب از جامعه آماری موردنظر باشد، از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. برای این منظور پنج معیار زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که شرکتی کلیه معیارها را احراز کرده باشد به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده و مابقی حذف می شوند.

- (۱) شرکت قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۷ در بورس فعال باشد.
- (۲) به دلیل ماهیت خاص فعالیت شرکت های هلدینگ، بیمه، لیزینگ، بانک ها، موسسات مالی و سرمایه گذاری و تفاوت قابل ملاحظه آنها با شرکت های تولیدی و بازرگانی، شرکت انتخابی جز شرکت های یاد شده نباشد.
- (۳) از منظر افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و طی بازه زمانی پژوهش تغییر سال مالی نداشته باشد.

^۱Financial Leverage

^۲Market value to book value

^۳Return on assets

^۴CEO tenure

^۵Liquidity

^۶LOSS

^۷Stock volatility

^۸Auditor Change

^۹Tenure tenure

- (۴) سهام شرکت ها در طول هر یک از سال های دوره پژوهش معامله شده باشد
- (۵) اطلاعات مالی شرکت ها در دسترس باشد.

جدول (۳-۱) روند انتخاب نمونه

۵۱۳	تعداد کل شرکت های پذیرفته شده در بورس در پایان سال ۹۷
	معیارها:
(۱۸۵)	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی ۹۷-۹۱ در بورس فعال نبوده اند
(۵۳)	تعداد شرکت هایی که بعد از سال ۹۱ در بورس پذیرفته شده اند
(۵۰)	تعداد شرکت هایی که جزمه دینگ، سرمایه گذاری ها، واسطه گری های مالی، بانک ها و یا لیزینگ ها بوده اند
(۵۳)	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی تحقیق تغییر سال مالی داده و یا سال مالی آن منتهی به پایان اسفند نمی باشد
(۲۲)	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی تحقیق اطلاعات مورد آن ها در دسترس نمی باشد
۱۵۰	تعداد شرکت های نمونه

بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای بالا، تعداد ۱۵۰ شرکت به عنوان جامعه غربالگری شده باقیمانده است. که همه آن ها به عنوان نمونه انتخاب شده اند. از این رو مشاهدات ما طی بازه زمانی ۱۳۹۱ لغایت ۱۳۹۷ به ۱۰۵۰ سال - شرکت (۷ سال $150 \times$) می رسد.

یافته های تحقیق:

آمار توصیفی:

آمار توصیفی^{۲۸} و طبقه بندی داده ها، نمایش ترسیمی، و محاسبه مقادیری از قبیل نما، میانگین، میانه و ... می باشد که حاکی از مشخصات یکایک اعضای جامعه مورد بحث است. در جدول (۴-۱) اطلاعات مربوط به شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، بیشینه و کمینه) و پراکندگی داده ها (انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) ارائه شده است.

^{۲۸} Descriptive statistics

جدول (۴-۱) آمار توصیفی متغیرها

متغیر	خوانایی گزارش های مالی	اطمینان بیش از حد مدیران	کیفیت حسابرسی	اندازه شرکت	اهرم مالی	ارزش بازار به ارزش دفتری	سودآوری
میانگین	-۱۶.۰۰۴۸۴	۰.۴۹۵۲۳۸	۰.۲۳۴۲۸۶	۱۳.۹۱۵۸۶	۰.۶۳۰۱۴۴	۲.۴۴۳۸۸۶	۰.۰۹۵۵۱۲
میانه	-۱۵.۵۱۸۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۱۳.۷۷۵۴۴	۰.۶۱۷۶۷۲	۲.۰۳۶۰۰۹	۰.۰۸۲۹۰۹
ماکسیمم	-۱۳.۹۰۴۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۱۹.۷۲۲۵۷	۴.۰۰۲۷۰۴	۱۲۱.۵۰۹۶	۰.۶۲۶۷۸۴
مینیمم	-۲۱.۹۰۸۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۸.۸۹۹۷۳۱	۰.۱۰۸۴۹۴	-۵۳.۲۱۷۹۳	-۱.۰۶۳۲۵۲
انحراف معیار	۱.۵۵۸۳۲۹	۰.۵۰۰۲۱۶	۰.۴۲۳۷۵۳	۱.۴۹۰۵۲۳	۰.۲۵۵۰۵۴	۶.۱۳۹۲۶۷	۰.۱۴۴۵۵۲
چولگی	-۱.۱۳۲۶۶۴	۰.۰۱۹۰۴۸	۱.۲۵۴۶۹۶	۰.۷۸۸۵۱۵	۳.۴۴۶۱۱۵	۸.۲۶۶۸۹۸	-۰.۵۲۱۵۱۷
کشیدگی	۴.۲۱۳۰۲۳	۱.۰۰۰۳۶۳	۲.۵۷۴۲۶۳	۴.۸۵۹۵۵۱	۳۶.۹۹۷۶۹	۱۸۷.۴۱۹۸	۱۰.۰۳۱۸۶
تعدادمشاهدات	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰

متغیر	دوره تصدی مدیرعامل	نقدینگی	ضرر وزیان	نوسانات قیمت سهام	تغییر حسابرس
میانگین	۳.۵۰۷۶۱۹	۱.۳۶۲۱۷۶	۰.۱۲۰۹۵۲	۰.۲۰۸۳۹۵	۰.۲۶۳۸۱۰
میانه	۳.۰۰۰۰۰۰	۱.۲۳۶۴۷۴	۰.۰۰۰۰۰۰	-۰.۰۵۴۴۴۶	۰.۰۰۰۰۰۰
ماکسیمم	۱۴.۰۰۰۰۰	۶.۱۳۸۴۸۵	۱.۰۰۰۰۰۰	۸.۰۵۶۸۵۰	۱.۰۰۰۰۰۰
مینیمم	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۱۶۴۲۶۶	۰.۰۰۰۰۰۰	-۰.۹۱۳۷۳۹	۰.۰۰۰۰۰۰
انحراف معیار	۲.۸۱۱۵۹۹	۰.۶۶۶۵۹۳	۰.۳۲۶۲۲۷	۰.۹۱۱۵۴۹	۰.۴۴۰۹۰۷
چولگی	۱.۴۳۳۶۴۲	۲.۱۰۹۴۰۹	۲.۳۲۴۹۳۳	۳.۰۴۱۱۳۸	۱۰.۷۱۸۹۵
کشیدگی	۴.۵۸۵۸۵۰	۱۰.۳۵۱۴۸	۶.۴۰۵۳۱۱	۱۷.۷۴۰۱۵	۲.۱۴۸۹۵۸
تعدادمشاهدات	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰	۱۰۵۰

آزمون F لیمر:

ابتدا به منظور انتخاب بین روش های داده های تابلویی و داده های تلفیقی از آزمون F لیمر استفاده می شود. اگر احتمال (p-value) محاسبه شده بیشتر از سطح خطای ۰,۰۵ باشد از داده های تلفیقی استفاده شده که دیگر نیازی به آزمون هاسمن نیست و در غیر این صورت از داده های تابلویی استفاده خواهد شد. در داده های تابویی از آزمون هاسمن برای انتخاب روش آزمون فرضیه ها استفاده می گردد. اگر سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰,۰۵ باشد از روش اثرات ثابت و در غیر این صورت از روش تصادفی استفاده می گردد. جدول (۴-۸) نتایج حاصل از آزمون F لیمر و هاسمن را برای مدل های پژوهش نشان می دهد.

جدول (۴-۸) آزمون F لیمر

مدل	آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱	آزمون F	۰.۸۷۲۱	تلفیقی
	آزمون هاسمن	-	-
۲	آزمون F	۰.۷۷۷۱	تلفیقی
	آزمون هاسمن	-	-

بر اساس جدول (۴-۸)، با توجه به سطح معناداری به دست آمده از آزمون F لیمر برای فرضیه ها، نوع داده ها و روش آزمون هریک از فرضیه ها مشخص شده است

آزمون نرمال بودن خطاها

بررسی و انجام آزمون مذکور بر اساس آماره جاکر برا است. چنانچه سطح احتمال آزمون جاکر برا پایین و کمتر از ۰.۰۵ باشد، فرض صفر، یعنی نرمال بودن سری رد می شود. نتایج این آزمون در جدول (۴-۴) ارائه شده است. یکی از فروض مهم راجع به جمله باقیمانده این است که توزیع جملات آن نرمال است. به منظور آزمون نرمال بودن جمله خطا از آماره آزمون جاکر-برا^۹ استفاده شده است. با توجه به نتایج بدست آمده، احتمال آزمون جاکر-برا، برای مدل های پژوهش کمتر از ۵ درصد می باشد. بنابراین فرضیه صفر مبنی بر نرمال بودن جمله خطا در مدل رد می شود. با این وجود زمانی که اندازه نمونه به اندازه کافی بزرگ باشد، انحراف از فرض نرمال بودن معمولاً بی اهمیت و پیامدهای آن ناچیز است. در شرایط مذکور، با توجه به قضیه حد مرکزی می توان دریافت که حتی اگر باقیمانده ها نرمال نباشند، آماره های آزمون به طور مجانبی از توزیع نرمال پیروی می کنند، بدون تورش هستند و از کارایی برخوردارند. لذا با توجه به این مطالب می توان فرض نرمال بودن جمله خطا را نادیده گرفت.

جدول (۴-۴) آزمون نرمال بودن خطای مدل

مدل	نوع آزمون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
۱	جاکر برا	۰.۰۰۰	عدم نرمال بودن خطاها
۲	جاکر برا	۰.۰۰۰	عدم نرمال بودن خطاها

عدم خود همبستگی متغیرها

اگر یک متغیر به متغیرهای دوره یا دوره های قبل خودش وابسته باشد خود همبستگی می گویند که اگر به یک دوره قبل وابسته باشد خود همبستگی مرتبه اول و اگر به دوره های قبل تر وابسته باشد همبستگی آن دوره یا سریالی گویند. به عبارت دیگر هر گاه دو مقدار متفاوت برای متغیرهای مستقل را در نظر بگیریم، فرض بر این است که جمله های اخلال متناظر با آنها از یکدیگر مستقلند. در چنین حالتی می گوییم که جمله های اخلال خود همبستگی ندارند. آزمون دوربین واتسون از مشهورترین آزمون ها جهت تشخیص خود همبستگی است. زمانی که آماره دوربین واتسون در حدود ۱.۵ تا ۲.۵ باشد، معرف آن

^۹ Jarque-Bera

است که خودهمبستگی وجود ندارد، ولی مقادیر بالاتر یا کمتر از ۱,۵ تا ۲,۵ معرف آن است که جملات خطا به صورت تصادفی اتفاق نمی افتند و بنابراین، نتایج غیرواقعی است.

جدول (۴-۷): خودهمبستگی آزمون دوربین- واتسون

مدل	آزمون	آماره آزمون	نتیجه
۱	دوربین واتسون		عدم وجود خودهمبستگی
۲	دوربین واتسون		عدم وجود خودهمبستگی

مقدار آماره دوربین- واتسون بین ۱,۵ تا ۲,۵ است که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد.

آزمون همسانی واریانس خطاها

یکی از پیش فرض های مدل رگرسیون، ثابت بودن واریانس خطا است. به طوری که باوجود ناهمسانی واریانس در مدل، افزایش یا کاهش در متغیر مستقل، واریانس متغیر وابسته که برابر با واریانس پسماند است تغییر می کند. در این پژوهش برای اطمینان از نتایج به دست آمده، برای بررسی همسانی واریانس ها در داده های ترکیبی از روش بارتلت استفاده می شود. در روش همسانی واریانس بارتلت، فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس ها و فرض مخالف آن ناهمسانی واریانس ها در نظر گرفته می شود. جدول (۴-۵) نتایج حاصل از آزمون همسانی مدل ۱ پژوهش را نشان می دهد.

جدول (۴-۵): آزمون همسانی واریانس خطاهای مدل

مدل	نوع آزمون	احتمال آزمون	نتیجه آزمون
۱	بارتلت	۰.۰۰۰	ناهمسانی واریانس
۲	بارتلت	۰.۰۰۰	ناهمسانی واریانس

با توجه به نتایج جدول (۴-۵) که نشان دهنده مقدار احتمال کوچک تر از ۰,۰۵ است، می توان گفت واریانس خطاها ناهمسان است و فرض صفر مبنی بر ثابت بودن واریانس مدل رد شده است. بنابراین، به منظور رفع ناهمسانی واریانس از رگرسیون حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) استفاده می کنیم.

تحلیل آزمون فرضیه های پژوهش:

بعد از اینکه فروض کلاسیک مربوط به رگرسیون و مانایی متغیرهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و روش تخمین مدل هم مشخص گردید، حال نوبت آن است که مدل با توجه به نتایج آزمون F لیمر وهاسمن برآورد گردد. زمانیکه تعداد شرکت ها از مقاطع دوره زمانی بیشتر باشد ممکن است مشکل ناهمسانی واریانس رخ دهد. در این پژوهش برای تشخیص ناهمسانی واریانس ها از آزمون وایت و برای تشخیص وجود خود همبستگی بین متغیرها از آزمون دوربین- واتسون استفاده شده است. لازم به ذکر است که در مدل های مورد استفاده، وجود ناهمسانی واریانس ها تایید شده است و از آزمون GLS استفاده شده است. در نهایت نرم افزار ایویوز برای تشخیص رابطه موجود بین متغیرها به کار گرفته شده است. به منظور آزمون فرضیه اول از نتایج تخمین مدل تحقیق ارائه شده در جدول (۴-۹) بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰,۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار

است. مقدار آماره دوربین- واتسون ۲,۱۷۷ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد. در حالت کلی نتایج نشان می دهد که ضریب متغیر اطمینان بیش از حد مدیران منفی بوده که نشان دهنده تاثیر منفی اطمینان بیش از حد مدیران بر خوانایی گزارش های مالی می باشد. که با توجه به سطح معنی داری متغیر مستقل اطمینان بیش از حد مدیران که برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول تحقیق تایید می شود.

جدول (۴-۹): نتایج تخمین مدل اول پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	-۱۶.۹۵۱۲۵	۰.۶۱۳۰۹۲	-۲۷.۶۴۸۷۸	۰.۰۰۰۰
اطمینان بیش از حد مدیران	-۰.۰۸۷۳۵۰	۰.۰۲۰۳۳۶	-۴.۲۹۵۲۶۵	۰.۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰.۰۸۲۷۲۳	۰.۰۳۷۶۴۲	۲.۱۹۷۵۹۳	۰.۰۲۸۲
اهرم مالی	-۰.۳۱۶۲۳۰	۰.۱۳۹۶۸۰	-۲.۲۶۳۹۵۲	۰.۰۲۳۸
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰.۰۰۴۷۷۰	۰.۰۰۲۱۵۹	۲.۲۰۹۴۷۸	۰.۰۲۷۴
سودآوری	-۰.۱۸۳۵۴۰	۰.۲۳۲۶۱۵	-۰.۷۸۹۰۲۹	۰.۴۳۰۳
دوره تصدی مدیرعامل	۰.۰۱۶۷۸۷	۰.۰۰۵۲۱۴	۳.۲۱۹۲۷۰	۰.۰۰۱۳
نقدینگی	-۰.۰۱۸۶۶۶	۰.۰۳۶۷۳۰	-۰.۵۰۸۲۰۸	۰.۶۱۱۴
ضرر وزیان	-۰.۰۸۰۱۴۴	۰.۰۵۴۴۳۴	-۱.۴۷۲۳۱۹	۰.۱۴۱۳
نوسانات قیمت سهام	-۰.۰۱۲۴۶۳	۰.۰۰۵۵۰۸	-۲.۲۶۲۷۹۸	۰.۰۲۳۹
تغییر حسابرِس	۰.۰۲۸۷۳۰	۰.۰۱۳۹۰۳	۲.۰۶۶۴۶۷	۰.۰۳۹۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۶۵			
دوربین- واتسون	۲.۱۷۷			
سطح معناداری (آماره F)	۰.۰۰۰			

به منظور آزمون فرضیه دوم از نتایج تخمین مدل تحقیق ارائه شده در جدول (۴-۱۰) بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰,۰۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین- واتسون ۲,۱۷۷ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد. در حالت کلی نتایج نشان می دهد که ضریب متغیر (اطمینان بیش از حد مدیران) * کیفیت حسابرِس (منفی بوده که نشان می دهد کیفیت حسابرِس رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های

مالی را تعدیل می کند. با توجه به سطح معنی داری متغیر (اطمینان بیش از حد مدیران * کیفیت حسابداری) که برابر ۰,۰۰۵۹ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم تحقیق تایید می شود.

جدول (۴-۱۰): نتایج تخمین مدل دوم پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	-۱۶.۸۹۸۱۸	۰.۵۹۴۹۲۵	-۲۸.۴۰۳۸۶	۰.۰۰۰۰
اطمینان بیش از حد مدیران	-۰.۰۸۳۱۵۷	۰.۰۲۱۱۰۵	-۳.۹۴۰۱۴۱	۰.۰۰۰۱
کیفیت حسابداری	-۰.۰۵۲۱۹۳	۰.۰۹۲۶۰۶	-۰.۵۶۳۶۰۵	۰.۵۷۳۲
اطمینان بیش از حد مدیران * کیفیت حسابداری	-۰.۰۲۱۱۲۴	۰.۰۷۰۹۱۸	-۰.۲۹۷۸۶۸	۰.۷۶۵۹
اندازه شرکت	۰.۰۸۱۸۸۶	۰.۰۳۶۵۹۰	۲.۲۳۷۹۶۹	۰.۰۲۵۵
اهرم مالی	-۰.۳۳۰۳۷۹	۰.۱۳۷۵۵۱	-۲.۴۰۱۸۵۷	۰.۰۱۶۵
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰.۰۰۴۷۸۶	۰.۰۰۲۱۶۲	۲.۲۱۳۲۲۵	۰.۰۲۷۱
سودآوری	-۰.۲۰۰۴۰۰	۰.۲۲۹۶۹۱	-۰.۸۷۲۴۷۶	۰.۳۸۳۲
دوره تصدی مدیرعامل	۰.۰۱۶۱۵۲	۰.۰۰۵۰۷۳	۳.۱۸۴۰۱۳	۰.۰۰۱۵
نقدینگی	-۰.۰۱۹۵۳۵	۰.۰۳۵۱۹۴	-۰.۵۵۵۰۶۰	۰.۵۷۹۰
ضرر وزیان	-۰.۰۷۸۴۷۵	۰.۰۵۴۳۵۷	-۱.۴۴۳۷۱۵	۰.۱۴۹۲
نوسانات قیمت سهام	-۰.۰۱۲۱۵۴	۰.۰۰۵۵۱۸	-۲.۲۰۲۴۰۵	۰.۰۲۷۹
تغییر حسابداری	۰.۰۲۸۰۸۵	۰.۰۱۳۶۳۷	۲.۰۵۹۴۴۵	۰.۰۳۹۷
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۸۶۴			
دوربین - واتسون	۲.۱۷۷			
سطح معناداری (آماره F)	۰.۰۰۰			

نتایج تحقیق و پیشنهادات:

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی: نقش کیفیت حسابرسی است. بر این اساس، در این پژوهش بررسی در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷ انجام شده است و آزمون فرضیه ها با استفاده از نرم افزار ایویوز انجام شده است. نتایج پژوهش به شرح زیر است:

آزمون فرضیه اول:

فرضیه ۱: بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر اطمینان بیش از حد مدیران برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول تحقیق تایید می شود یعنی با افزایش مقدار اطمینان بیش از حد مدیران، و خوانایی گزارش های مالی کاهش می یابد.

آزمون فرضیه اول:

فرضیه ۲: کیفیت حسابرسی رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی را تعدیل می کند.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر (اطمینان بیش از حد مدیران * کیفیت حسابرسی) برابر ۰,۰۰۵۹ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم تحقیق تایید می شود یعنی کیفیت حسابرسی رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی را تعدیل می کند.

جدول (۵-۱) نتایج کل فرضیه های پژوهش

شماره فرضیه	عنوان فرضیه	تایید/رد
۱	بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی رابطه معناداری وجود دارد.	تایید
۲	کیفیت حسابرسی رابطه بین اطمینان بیش از حد مدیران و خوانایی گزارش های مالی را تعدیل می کند.	تایید

پیشنهادهای زیر به عنوان راهبردهایی برای تحقیقات ارائه می گردد:

- توصیه می گردد که به این موضوع توجه شود که برخی از مدیران سعی دارند تا درآمد را با استفاده از سطح بالایی از پیچیدگی در گزارش سالانه پنهان کنند. بنابراین خوانایی یک اقدام مهم برای قضاوت در مورد کیفیت اسناد مالی است و ارائه خوانایی گزارش سالانه به عنوان یک عامل تعیین کننده عملکرد مالی آینده می باشد قرار گیرد.
- توجه شود که مدیرانی که سودآوری خود را بیش از حد تخمین میزنند یا به سودآوری واحد تجاری خوش بین هستند، احساس میکنند بازار سرمایه اوراق سهام آن ها را کمتر از واقع ارزشگذاری میکند.
- یکی از پیامدهای ضمنی بیش اطمینانی، عدم وجود آینده نگری واقعی است؛ بنابراین، لازم است مدیران و تصمیم گیرندگان خود را در برابر بیش اطمینانی محافظت کرده و مشاوران مالی در این زمینه به آنها کمک کنند.
- تشخیص و تعدیل بیش اطمینانی، یک مرحله اساسی در طراحی پایه های یک طرح مالی مناسب است. مدیران و سرمایه گذاران بیش اطمینان در نتیجه این باور که آنها اطلاعات ویژه ای در اختیار دارند، معاملات پر حجمی را نیز انجام می دهند. مطالعات تجربی نشان می دهد که انجام معاملات زیاد، غالباً منجر به بازدهی ضعیف در بلندمدت می شود. در وضعیت فعلی بهترین توصیه این است که از آنان بخواهیم سوابق تاریخی معاملات خود را مرور کرده و بازده خود را محاسبه نمایند.

۵. این پژوهش به مدیران شرکت ها جهت گزارش های مالی خود را با ترکیب جدول های بیشتر، جهت خوانایی بیشتر کمک می کنند. خوانایی گزارش های تحلیلگران به افزایش حجم معاملات سرمایه گذاران کمک می کند.
۶. نتایج این پژوهش پیامدهای مهمی برای هدایت مدیریت در تهیه گزارش مالیشان دارد، به ویژه هنگامی که شرکت هایشان با تقسیم اطلاعات ناقص و محدود بودن تحلیلگر یا سرمایه گذاران نهادی مواجه هستند.

محدودیت پژوهش حاضر به شرح ذیل می باشد:

۱. فروش برخی از شرکتها در سال برابر عدد ۰ بود که طبق تعریف اندازه شرکت (لگاریتم فروش می باشد) محاسبه اندازه شرکت امکان پذیر نبود (زیرا لگاریتم عدد صفر تعریف نشده است) بنابراین این شرکتها از نمونه حذف شدند.
۲. بررسی تک تک گزارشات مالی شرکتها برای محاسبه شاخص فوگ که کاری سخت و طاقت فرسا و زمان بر بود.

منابع:

- احمدپور، احمد؛ کاشانی پور، محمد؛ شجاعی محمد رضا، (۱۳۸۹). «بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه تأمین مالی»، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷، شماره ۶۲، ۳۲-۶۲.
- بهاروندی، الهه؛ شیدا رهسپار و میثم محمودزاده، ۱۳۹۷، بررسی ارتباط بین هزینه های نمایندگی و خوانایی گزارشگری مالی با تاکید بر نقش حسابرسان، چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی، تاجستان، موسسه آموزش عالی تاجستان.
- حساس یگانه یحیی و حسنی القارمسعود و مرفوع محمد، (۱۳۹۴). بیش اطمینانی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، دوره ۲۲، شماره ۳، صفحه ۳۶۳-۳۸۴.
- حساس یگانه، یحیی و آذین فر، کاوه (۱۳۸۹). "رابطه بین کیفیت حسابرسی و اندازه مؤسسه حسابرسی". بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷، شماره ۶۱ صص ۸۵ تا ۹۸.
- خدامی پور احمد، دری سده مصطفی، آزاده پور اسماعیلی، (۱۳۹۴). بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریت بر محافظه کاری؛ با در نظر گرفتن نظارت بیرونی، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، دوره ۲۲، شماره ۲، صفحه ۱۸۳-۲۰۲.
- صفری گرایی، مهدی؛ یاسر رضائی پیتته نوئی، محمد نوروزی. (۱۳۹۵). مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه، مجله حسابرسی، سال هفتم، شماره ۶۹، صص ۲۱۷-۲۳۰.
- عرب صالحی مهدی و هاشمی مجید، (۱۳۹۴). تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، دوره ۲۲، شماره ۱، صفحه ۸۵-۱۰۴.
- عباس زاده محمود رضا، (۱۳۹۳). تأثیر اعتماد بیش از حد مدیریتی بر سیاست تقسیم سود در شرکت های پذیرفته شده در بهابازار اوراق بهادار تهران، اجلاس بین المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی. آبان ۱۳۹۳.

فروغی داریوش، نخبه فلاح زهرا، (۱۳۹۳). تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر محافظه کاری شرطی و غیرشرطی، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال ششم، ش ۱، بهار ۱۳۹۳، ص ۲۷-۴۴.

فلاح شمس لیالستانی، میر فیض، قالیباف اصل، حسن، سرابی نوبخت، سمیرا، (۱۳۸۹). بررسی اثر تجربه بر ریسک پذیری، بیش اطمینانی و رفتار توده وار مدیران شرکتهای سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بورس اوراق بهادار، دوره ۱۲، شماره ۲، صفحه ۲۵-۴۲.

میرجعفری اردکانی، سیداحمد؛ محمدحسین عبدالرحیمیان و مسعود احمدخانی، ۱۳۹۸، بررسی رابطه بین تغییرات سود با خوانایی گزارش سالانه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ماهنامه شباک ۵ (۳).

and Ajina A., Danielle S., Lakhal F. (2016). Corporate Disclosures, Information Asymmetry ۳۱, Stock-Market Liquidity in France. The Journal of Applied Business Research, Vol. pp. 223238-.Jensen M.C.

Aymen, a., mhamed, l., badreddine, m., (2016). "Does annual report readability reveal earnings management?". Finance 38,509-516

Ahmed, A.S. & Duellman, S. (2013). Managerial overconfidence and accounting conservatism. Journal of Accounting Research, 51(۱): ۱- ۳۰.

return Bai,X., Yi Dong & Nan Hu (2018): Financial report readability and stock synchronicity, Applied Economics, DOI: 10.1080/00036846.2018.1495824

Bonsall, S.B., Miller, B.P., (2017). The impact of narrative disclosure readability on bond ratings and the cost of debt. Rev. Acc. Stud. 22(۲), ۶۰۸-۶۴۳

Bouwman, C. (2014). Managerial optimism and earnings smoothing. Journal of Banking & Finance, 41, 283-303

Chyz, J., Gaertner, F., Kausar, A .& Watson, L. (2014). Overconfidence and Aggressive Corporate Tax Policy. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2408236>.

Chen, S., Chen, X., Cheng, Q. & Shevlin, T. (2010). Are family firms more tax aggressive than non-family firms. Journal of Financial Economics, 91(۱): ۴۱-۶۱.

De Franco G., Hope K., Vyas G., Zhou Y. (2013). Analyst report readability. Forthcoming. Contemporary Accounting Research. Institutional Investor.

DuBay, W.H., (2004). The Principles of Readability. Impact Information, Costa Mesa, CA.

Deshmukh, S., Goel, A. and Howe, K. (2013). CEO overconfidence and dividend policy. *Journal of Finance Intermediation*, 22(۳), ۴۴۰-۴۶۳.

Ertugrul, M., Lei, J., Qiu, J., Wan, C.,(2017). Annual report readability, tone ambiguity, and the cost of borrowing. J. Financ. Quant. Anal. 52 (۲), ۸۱۱-۸۳۶.

Hsieh,C., Kai Wai Hui., Yao Zhang. (2016). Analyst Report Readability and Stock Returns. Journal of Business Financ& Accounting, Vol. 43, Issue 12-, pp. 98-130.

- Hambrick, D. & Mason, P. (1984). Upper echelons: the organization as a reflection of its top managers. *Academy of Management Review*, 9 (۲): ۱۹۳-۲۰۶.
- Hu, N., Liu, L., Zhu, L. (2018). Credit default swap spreads and annual report readability, *Review of Quantitative Finance and Accounting*, (50), I(2), pp 591-621.
- Report Fang, Xiaohua. Yutao Li., Baohua Xin, Wenjun Zhang. (2014). the Effect of Annual (CAAA) Readability on Cost of Debt. 2015 Canadian Academic Accounting Association Annual Conference.
- policy, and Gervais, S., Heaton, J.B. & Odean, T. (2010). Overconfidence, investment manager welfare. Unpublished Working paper.
- Ginesti, G., Drago, C., Riccardo Macchioni, Giuseppe Sannino, (2018) "Female board participation and annual report readability in firms with boardroom connections", *Gender Management: An International Journal*, <https://doi.org/10.1108/GM-07-2017-0079> in
- Kim, J., Kim, Y., Zhou, J., (2017). Languages and earnings management. *J. Account. Econ.* ۶۳ (۲-۳), ۲۸۸-۳۰۶.
- Luo, J., Li, X., Chen, H. (2018). Annual report readability and corporate agency costs, China *Journal of Accounting Research*, V(11), I(3), Pp: 187-212.
- Mashayekh, S. Behzadpur, S. (2015). The effect of managers' overconfidence on dividend policy in the firms listed in Tehran Stock Market, the Iranian Accounting and Auditing *Review*, 21(۴), ۴۸۵-۵۰۴.
- Pirmoradi F. (2014). Impact of managerial overconfidence on the quality of earnings of the companies listed in Tehran Stock Exchange, the thesis of Master of Science, Islamic Azad University, Science and Research of Sirjan.
- Ramsheh, M. and Molanazari, M. (2014). Managerial overconfidence and accounting conservatism, *Journal of Accounting Knowledge*, 5(۱۶), ۵۵-۷۹
-). "The Hubris Hypothesis of Corporate Takeovers", *The Journal of Business*, ۱۹۸۶ Roll, R. (Vol. 19, 092-001.
- Skala, D. (2008). Overconfidence is Psychology and Finance-An Interdisciplinary Literature *Review* 143-33-50.
- Wan, F., Huang, D., Lan, Q. & Yang, X. (2007). Numerical simulation for influence of overconfidence and regret aversion on return distribution. *System engineering theory & practice*, 27(۷): ۱۰-۱۸
- Skala, D. (2008). Overconfidence is Psychology and Finance-An Interdisciplinary Literature *Review* 143-33-50.
- Schrand, C.M. & Zechman, S.L.C. (2011). Executive overconfidence and the slippery slope to financial misreporting. *Journal of Accounting and Economics*, 53(۱-۲): ۳۱۱-۳۲۹.